

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การติดตามผลเป็นการ สอบทานเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนของสถาบัน
ศึกษา ภายหลังจากที่นักศึกษาได้สิ้นสุดประสบการณ์ในโรงเรียนของเขา และการติดตามผลยัง
เป็นเทคนิคสำหรับประเมินความเหมาะสม และความพอใจเพียงของโปรแกรมการเรียนการ
สอน ทั้งขณะที่ยังอยู่ในกระบวนการและภายหลังจากสิ้นสุดกระบวนการแล้ว¹

การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาก็คือ การศึกษาเรื่องราว
เกี่ยวกับการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้นว่าเขาทำงานอะไร ได้ใช้ความรู้ความ
สามารถที่ได้รับจากสถาบันของตนมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ตลอดจน
ทั้งมีข้อคิดต่อสถาบันของตนในเรื่องต่าง ๆ อย่างไม่เป็นทางการประเมินผลการจัดการเรียน
การสอนในสถาบันการศึกษานั้น ๆ เนื่องจากจุดประสงค์ของสถาบันการศึกษาต้องการ
ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และประสบการณ์เพียงพอในอันที่จะทำให้การทำงานประสบผล
สำเร็จสูงสุดเท่าที่สติปัญญา และความสามารถของเขาจะอำนวย แม้ว่าการเรียนของเขา
ได้สิ้นสุดลงแล้ว สถาบันการศึกษาควรรับผิดชอบต่อไปในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ และ
ส่งเสริมผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้นด้วยการติดตามผลว่าเขาประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว
ในการทำงานอย่างไร ต้องทราบว่าผู้สำเร็จการศึกษาได้ทำงานตามที่ได้รับการฝึกอบรมไป
หรือไม่ ต้องประเมินความยุ่งยากในการทำงานมากน้อยเพียงไร

¹Stoops and Wahlguist, A Basic Text for Guidance Workers.

(Englewood Cliffs, Inc., N.J., 1947), P. 190.

การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาไม่เพียงแต่เป็นการประเมินโปรแกรมการเรียนการสอนและผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่จะให้ความช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของงาน เพื่อให้การทำงานมั่นคงและคืบคลานขึ้น¹ ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลการปฏิบัติงาน นอกจากจะใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน แล้วยังใช้เป็นข้อมูลในการฝึกอบรมผู้ที่ยังศึกษาอยู่ และส่งเสริมผู้สำเร็จการศึกษาให้ผลการปฏิบัติงานคืบคลานขึ้น

เมื่อได้พิจารณาถึงประโยชน์ของการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ทำให้ผู้บริหาร สถานศึกษาใคร่ที่จะทำเรื่องนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แต่ควรจะได้อะไรหาคำตอบให้กับคำถาม 3 คำถามต่อไปนี้เสียก่อน คือ²

1. ท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ชัดเจนเพียงใด ในแง่ของพฤติกรรม ขั้นสุดท้ายที่คาดหวังไว้เมื่อนักศึกษาเรียนจบหลักสูตรแล้ว (expected outcomes) กล่าวคือ

1.1 บัณฑิตของท่านสามารถ (ทักษะ) ทำอะไรได้บ้างในสาขาวิชาชีพของท่าน

1.2 บัณฑิตของท่านมีคุณลักษณะแห่งการเป็นคน ที่จะส่งเสริมการเป็นกำลังคนที่คืออย่างไรบ้าง

2. วิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และวิธีการสอนต่าง ๆ ช่วยทำให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายจริงหรือไม่เพียงใด

¹Dugald S. Arbackle, Student Personnel Service in Higher Education (New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1953), p.115. ✓

²ยุพา อุกมศักดิ์, "ข้อคิดในการติดตามผลบัณฑิต เพื่อปรับปรุงหลักสูตร" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 7(พฤศจิกายน, 2515) : 13-14.

3. ท่านได้ทำการประเมินผลขั้นสุดท้าย ก่อนบันทึกแต่ละคนจากท่านไปด้วยวิธีไหน และใครผลอย่างไร

เมื่อตอบคำถามทั้ง 3 คำถามนี้แล้ว จึงค่อยลงมือติดตามผลบันทึก โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ ซึ่งอาจต้องติดตามผล 3 ทาง คือ

1. บันทึกที่สำเร็จไปแต่ละรุ่น (แล้วแต่จะกำหนดรุ่น)
2. ผู้บังคับบัญชาของบันทึก (ผู้ใช้)
3. หน่วยงานที่คิดว่าน่าจะใช้บันทึก (การศึกษากำลังคน)

ทั้งนี้เนื่องจากการติดตามผลมีความสำคัญต่อบุคคลต่อไปนี้คือ¹

1. ผู้สำเร็จการศึกษา การติดตามผลจะช่วยผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วให้ทำงานเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ นอกจากนั้นยังจะได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ควรจะต้องให้มีขึ้นในโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนต่อไป
2. ผู้ให้คำปรึกษา การติดตามผลจะเป็นการตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการแนะแนวและความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา (counselor) ผลที่ได้รับ จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโครงการต่อไปในอนาคต
3. หน่วยบริการจัดหางาน การได้ทราบว่าผู้สำเร็จการศึกษาได้เข้าทำงานหรือไม่ หน่วยบริการจัดหางานจะได้ใช้ในการพิจารณาบรรจุผู้ที่ยังไม่ได้เข้าทำงานให้ได้งานที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้นั้นมากที่สุด (the right man for the right job)
4. ผู้บริหารหรือผู้จัดทำหลักสูตร ผลที่ได้รับจากการติดตามผลจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น แล้วยังจะได้ทราบเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ เช่น การปรับตัวสภาพทางอารมณ์ ร่างกาย และสังคม เป็นต้น

¹บุญจิตต์ ณ ลำเลียง, "การสำรวจการทำงานของบันทึกทางการศึกษา ปีการศึกษา 2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 10.

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ได้ทำกันมาากพอสมควร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาทางการศึกษา และอยู่ในระดับปริญญาตรีลงไป จะมีอยู่บ้างที่เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในแขนงอื่น หรือในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ดังจะได้เสนอให้พิจารณาประกอบกันทั้งผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ในปี 2517 ประเสริฐ ภูจันทร์ก¹ ได้วิจัยเรื่องการติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 เกี่ยวกับการประเมินค่าตนเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ประเมินค่าตนเองโดยทั่วไป อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง หรือความเป็นตัวของตัวเอง และเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ส่วนเรื่องความสามารถในการผลิตผลงานทางวิชาการ เช่น เขียนเอกสารประกอบคำสอน บทความ หนังสือ และความสามารถในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การจัดอภิปราย ปาฐกถา นิทรรศการ ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยาลัยวิชาการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต เห็นว่าตนได้ใช้ความรู้จากวิชาสามัญในการปฏิบัติงาน หรือการสอนมากกว่าวิชาอื่น ๆ สำหรับความคิดเห็นต่ออาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการวัดประเมินผล และการใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ กัน ปรากฏว่า ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาสามัญมีความสามารถในการวัด ประเมินผล และการใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ มากกว่าอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาสามัญ

¹ประเสริฐ ภูจันทร์ก, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 : การประเมินค่าตนเอง" (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2517), หน้า 92-94.

ส่วนการเปรียบเทียบการประเมินค่าตนเองระหว่างสาขาวิชา ผลปรากฏว่า ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาจิตวิทยา บรรณารักษศาสตร์ การแนะแนว การวัดผลการเรียน และโสตทัศนศึกษา ประเมินค่าตนเอง ว่ามีความสามารถในการทำงานทั่วไป ความสามารถในการสอน ความขยัน และความตั้งใจในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์ ความรู้เฉพาะในหน้าที่ของตน และความรับผิดชอบดีกว่าผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยสาขาคอมพิวเตอร์ การฝึกหัดครูมัธยมศึกษา และประถมศึกษา

จากการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานและหรือการเรียนการสอน แยกเป็นหมวดวิชาดังนี้ คือ เกี่ยวกับวิชารากฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ส่วนมากเห็นว่า วิชาจิตวิทยาใช้ในการปฏิบัติงานหรือการสอนมากที่สุด เกี่ยวกับวิชาเทคนิค ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ส่วนมากเห็นว่า วิชาการวิจัย ใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานหรือการสอนมากที่สุด

ในปี 2517 บุญชัย บุญวิรัตน์¹ ก็ได้วิจัยเรื่องการติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 แต่วิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน ผลการวิจัย ปรากฏว่า ผู้บังคับบัญชามีความเห็น ว่าผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง กาละเทศะในการแต่งกาย มารยาททาง ซึ่งเหมาะสมกับการเป็นครู ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานและความขยันตั้งใจในการทำงาน ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต มีความสามารถอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการผลิตผลงานทางคานวิชาการ และ

¹บุญชัย บุญวิรัตน์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 : ทัศนคติของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 77, 81-82, 93.

ความสามารถในการจัดกิจกรรมทางค่านิยมทางวิชาการ ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัย มีอยู่ในระดับปานกลาง

ศศิธร สิงหะชาติ¹ ได้ติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ.6)
จากสถานศึกษาของเอกชน ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถ
ทางวิชาชีพ วิธีการปฏิบัติงาน คุณลักษณะพิเศษ มนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพและทัศนคติต่ออาชีพ
ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าสถาบันเดิมที่ตนสำเร็จการศึกษา จัดบริการ
ทางการศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้ ด้านเนื้อหาวิชาเฉพาะสาขา อาจารย์ประจำ
และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน และครูอาจารย์อยู่ในระดับดี การจัดบริการทางการ
ศึกษาที่ควรมีการปรับปรุงได้แก่ ด้านการฝึกงานนอกโรงเรียน บริการห้องสมุด และบริการ
สุขภาพ

ในด้านความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา และความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา
หรือนายจ้างที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา มีความ
สัมพันธ์กันเป็นเส้นตรงเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านวิธีการปฏิบัติงาน และทั้งผู้สำเร็จการศึกษา
และผู้บังคับบัญชา ต่างก็เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานวิชาชีพได้ดีในทุกด้าน
และโดยส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ คุณลักษณะ
พิเศษ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และทัศนคติต่ออาชีพ

ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่สำเร็จรุ่นปีการศึกษาต่างกัน ประเมินความสามารถใน
การปฏิบัติงานวิชาชีพของตนเองในทุกด้าน และโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สำเร็จ
การศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม ประเมินตามความสามารถในการ
ปฏิบัติงานวิชาชีพของตนเองเกือบทุกด้าน และโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากด้าน

¹ศศิธร สิงหะชาติ, "การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ.6)
จากสถานศึกษาของเอกชน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 132-134.

มนุษย์สัมพันธ์ ที่ผู้จบการศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเมินตนเองสูงกว่าผู้จบ
การศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง มีความเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละรุ่น
ปีการศึกษา มีความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาชีพโดยรวม และเกือบทุกด้านไม่
แตกต่างกัน ยกเว้นด้านบุคลิกภาพ และทัศนคติต่ออาชีพที่ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา
ประเมินผู้สำเร็จการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2518 และรุ่นปีการศึกษา 2519 สูงกว่าผู้สำเร็จ
รุ่นปีการศึกษา 2517 และผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชา
พาณิชยกรรมและประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาชีพไม่
แตกต่างกัน

006777

สุนิศย์ แววศักดิ์ ได้วิจัยเรื่อง การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ
ปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูในค่านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถ
พิเศษและมนุษย์สัมพันธ์ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลิกภาพของการเป็นครู
การสนองความต้องการของสังคม และทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยการส่งแบบสอบถามให้
ผู้สำเร็จปริญญาตรี และผู้บังคับบัญชา ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ
ปริญญาตรี จากวิทยาลัยครู ในทัศนะของตนเอง และผู้บังคับบัญชา โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ใน
เกณฑ์ ผลการปฏิบัติงานในค่านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถ
พิเศษ และมนุษย์สัมพันธ์ รวมทั้งการสนองความต้องการของสังคม ในทัศนะของตนเอง
และผู้บังคับบัญชาไม่แตกต่างกัน ส่วนในค่านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่
บุคลิกภาพของการเป็นครู และทัศนคติต่อวิชาชีพครู ในทัศนะของตนเองอยู่ในเกณฑ์สูงกว่า
และผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีในทัศนะของผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการ และ

¹ สุนิศย์ แววศักดิ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจาก
วิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 64-65.

วุฒิครูต่างกันไม่แตกต่างกัน

ผู้สำเร็จปริญญาตรี จากวิทยาลัยที่ศึกษาในกลุ่มวิชาพิเศษ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาสังคมศึกษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ เห็นว่าผลการปฏิบัติงานในทัศนะของตนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านการสนองความต้องการของสังคม ซึ่งผู้สำเร็จปริญญาตรีที่ศึกษาในกลุ่มวิชาพิเศษ เห็นว่าตนมีอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าในทัศนะของผู้สำเร็จปริญญาตรี ที่ศึกษาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาภาษา ส่วนในด้านการสนทนาคือทอวิชาชีพครูในทัศนะของผู้สำเร็จปริญญาตรีที่ศึกษาในกลุ่มวิชาภาษาอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าในทัศนะของผู้ที่ศึกษาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู เสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้ผู้สำเร็จปริญญาตรีเหล่านี้มีความรู้ด้านธุรการ สารบรรณ สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับผิดชอบงานทั้งของตนเองและส่วนรวม รวมทั้งต้องคำนึงถึงการแต่งกาย ทรงผม และการพุดจา

ส่วนผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู มีความเห็นว่าตนได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาเอก วิชาการศึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากวิทยาลัยครูเพียงพอ แต่มีปัญหาในการปฏิบัติงานเรื่อง ขาดอุปกรณ์การสอน ผู้ร่วมงานไม่สามัคคีกัน ผู้บริหารไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และนักเรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร

บท¹ ได้ติดตามผลคุณฐิบัณฑิต จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจอร์เจีย เพื่อจะสำรวจการประกอบอาชีพและทัศนคติของคุณฐิบัณฑิตที่มีต่อสถานศึกษาของตน ด้วยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า คุณฐิบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานด้าน

¹Edward McFarland Booth, "A Follow-up Study of Alumni who Completed Doctoral Programs in the College of Education at the University of Georgia," Dissertation Abstracts 31(June, 1971) : 6446-A.

การศึกษาในมหาวิทยาลัย และพอใจในความรู้ด้านวิชาการ แต่เห็นว่า ความรู้ด้านสังคม
 ย็น้อยกว่าที่ควร พร้อมกับเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยส่งเสริมกิจกรรมด้านนี้ให้มากขึ้น เช่น
 ให้มีส่วนร่วมในการทำงานกับบุคคลในสายอาชีพ เป็นต้น

ซึ่งที่¹ ได้ติดตามผลคุณวุฒิบัณฑิตทางการศึกษาจากแผนกบริหารการศึกษา และ
 การแนะแนว แห่งมหาวิทยาลัยรัฐเกอรัส มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1949-1969
 โดยสอบถามความคิดเห็นจากคุณวุฒิบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บังคับบัญชา
 ต้องการให้มหาวิทยาลัย สาธิตและฝึกความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิค
 ใหม่ ๆ ทางการศึกษา ส่วนคุณวุฒิบัณฑิตเห็นว่า ควรสนับสนุนวิธีต่าง ๆ ที่ใช้สอนในระดับ
 ปริญญาเอก เช่น การสัมมนา การศึกษาปัญหาเฉพาะราย การศึกษาด้วยตนเอง และการ
 ฝึกงาน และเห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างเรียนในระดับปริญญาเอกมีประโยชน์ด้าน
 การฝึกทักษะ และการดำเนินชีวิต เช่น คุ้นกับเครื่องมือและวิธีวิจัย ความเข้าใจขอบเขต
 ในการบริหารงาน และมีโอกาสได้ฝึกทักษะในการบริหารงาน

การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็น
 ประโยชน์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีติดตามผลที่มีหลักเกณฑ์ และวิธีการอันถูกต้อง การติดตามผล
 มหาวุฒิบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและผู้บังคับ
 บัญชานี้ ผู้วิจัยได้พยายามทำอย่างมีหลักเกณฑ์ และคาดว่าผลการวิจัยนี้จะได้รับการพิจารณา
 จากผู้ผลิตมหาวุฒิบัณฑิตดังกล่าว ในการปรับปรุงคุณภาพมหาวุฒิบัณฑิตในรอบต่อไป

¹Vincent De Sanctis, "A Follow-up Study of Educational
 Doctoral Graduate from the Department of Educational Administration
 and Supervision at Rutgers University, the State University of
 New Jersey 1949-1969," Dissertation Abstracts 31 (January 1971) :
 3203-A.